

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS

par lokālplānojuma, kas groza Burtnieku novada teritorijas plānojumu 2012. 2024.gadam, vēja parkam Matīšu pagastā, Valmieras novadā, apstiprināšanu

Informatīvais ziņojums ir sagatavots pamatojoties Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 27.punktu.	
Plānošanas dokuments:	Lokālplānojums, kas groza Burtnieku novada teritorijas plānojumu 2012. 2024.gadam, vēja parkam Matīšu pagastā, Valmieras novadā, apstiprināšanu
Vides pārraudzības valsts biroja lēmums (kopš 01.02.2025. Enerģētikas un vides aģentūra):	2024. gada 6. decembra lēmums Nr. 4-02/84/2024 " <i>Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu</i> "
Enerģētikas un vides aģentūra:	2025.gada 09.jūnija atzinums Nr. 10.3/5/2025 " <i>Par lokālplānojuma vēja parka ierīkošanai Matīšu pagastā, Valmieras novadā Vides pārskatu</i> "
Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma izstrādātājs:	SIA "Grupa93" Reģistrācijas Nr. 50103129191 Torņa iela 4, Rīga, LV-1050 info@g93.lv; www.g93.lv
Informatīvā ziņojuma sagatavošanas datums:	12.08.2025.

Valmieras novada pašvaldības dome 2025. gada 31.jūlijā sēdē ir pieņēmusi lēmumu Nr.427 "*Par lokālplānojuma, kas groza Burtnieku novada teritorijas plānojumu 2012. 2024.gadam, vēja parkam Matīšu pagastā, Valmieras novadā, apstiprināšanu*" (protokols Nr.14, 3.§).

Lokālplānojums, kas groza Burtnieku novada teritorijas plānojumu 2012. - 2024.gadam, vēja parkam Matīšu pagastā, Valmieras novadā (turpmāk – Lokālplānojums) ir ilgtermiņa plānošanas dokuments. Lokālplānojumā tiek radīti priekšnoteikumi vēja elektrostaciju izvietojamam, atbilstoši paredzot funkcionālās apakšzonas un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk – TIAN). Lokālplānojuma risinājumi, atbilstoši plānotajai attīstības iecerei paredz vēja parka izbūvi, grozot funkcionālo zonējumu Lokālplānojuma teritorijā, nosakot jaunas indeksētas funkcionālas apakšzona Mežu teritorija (M2) un Lauksaimniecības teritorija (L2). Vēja parkā plānots izbūvēt 4 lielas jaudas jaunas vēja elektrostacijas, kur katras stacijas nominālā jauda varētu sasniegt 7,2 MW, vai arī jaunākas paaudzes VES ar līdzvērtīgiem vai labākiem raksturlielumiem un tajā pašā laikā ar lielāku ražošanas jaudu. Kopējais plānotais laiks parka izbūvei ir aptuveni 2 gadi.

Lokālplānojuma risinājumi sagatavoti atbilstoši Valmieras novada pašvaldības domes izsniegtajam darba uzdevumam Lokālplānojuma izstrādei, atbilstoši iesaistīto institūciju sniegtajiem nosacījumiem, un Valsts vides dienesta veiktā sākotnējā izvērtējuma Nr. AP24SI0321 (19.09.2024., turpmāk – Sākotnējais izvērtējums) rezultātiem.

Lokālpārvaldes TIAN izstrādāti, ievērojot spēkā esošā Burtnieku novada teritorijas plānojuma¹ nosacījumus, iespēju robežās saglabājot tos nemainīgus un pielāgojot tos MK Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” prasībām.

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Vides pārraudzības valsts biroja 2024. gada 6. decembra lēmumu Nr. 4-02/84/2024 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” Lokālpārvaldes ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Tā ietvaros ir sagatavots Vides pārskats, kuram vienlaikus ar Lokālpārvaldes redakcijas publisko apspriešanu ir veikta sabiedriskā apspriešana. Enerģētikas un vides aģentūra 2025.gada 09.jūnijā par Vides pārskatu ir izsniegusi atzinumu Nr. 10.3/5/2025 “Par lokālpārvaldes vēja parka ierīkošanai Matīšu pagastā, Valmieras novadā Vides pārskatu”.

Vides apsvērumu integrēšana plānošanas dokumentā

Lai integrētu vides apsvērumus Lokālpārvaldes risinājumos, tie ir balstīti uz vēja parka “Matīši” Sākotnējā izvērtējuma rezultātiem. Tā kā Sākotnējais izvērtējums jau bija veikts pirms plānošanas procesa uzsākšanas, Lokālpārvaldes izstrādes vajadzībām tika iegūta detalizēta izpētes informācija par paredzētās darbības vides aspektu, ietekmi un ietekmētajām teritorijām un risinājumiem negatīvās ietekmes novēršanai. Lokālpārvaldes risinājumi izstrādāti ņemot vērā šādas galvenās teritorijas izpētes šādiem ietekmes aspektiem: vides troksnis, zemas frekvences troksnis, mirgošanas efekts, vides riski un avārijas situācijas, augu sugas (vaskulārie augi), biotopi (meži, purvi), sīkspārņu fauna, ornitofauna, ainavas un vizuālā ietekme un Sākotnējā izvērtējumā noteiktās prasības ciktāl tās attiecas uz TIAN tvērumu.

Vides pārskata, institūciju atzinumu un sabiedriskās apspriešanas rezultātu integrēšana plānošanas dokumentos

Lokālpārvaldes stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata izstrāde notika vienlaikus ar Lokālpārvaldes izstrādi, tādēļ jau plānošanas procesā, balstoties uz Sākotnējā izvērtējuma rezultātiem, tika izvērtēta Lokālpārvaldes iespējamā ietekme uz vidi un nepieciešamie pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai iekļauti Lokālpārvaldes risinājumos, t.sk. TIAN prasībās.

Par Vides pārskata projektu vides institūcijas ir sniegušas atsauksmes. Valsts vides dienests un Dabas aizsardzības pārvalde par Vides pārskata projektu neizteica priekšlikumus vai komentārus, norādot, ka Vides pārskata projekts kopumā atbilst normatīvo aktu un šo institūciju prasībām.

Veselības inspekcijas Vidzemes reģionālā struktūrvienība sniedza komentārus par tās kompetences jomā esošajiem vides aspektiem, īpašu uzmanību pievēršot vides trokšņa jautājumam. Veselības inspekcija izteica priekšlikumu Vides pārskatā vērtēt vēja parka atbilstību kluso rajonu kritērijiem. Taču pašvaldība spēkā esošajā teritorijas plānojumā (TIAN un tā grafiskajā daļā) vai citos saistošajos noteikumos nav noteikusi klusos rajonus lauku apvidū, t.sk. Lokālpārvaldes teritorijā, lai šādu vērtējumu veiktu. Inspekcija norādīja, ka Vides pārskatā nav vērtēta vēja parka “Matīši” un vēja parka “Aloja” summārā ietekmi attiecībā uz vides troksni. Rekomendācija ņemta vērā, sagatavots vides trokšņa summārās (kumulatīvās) ietekmes vērtējums un iekļauts Vides pārskata 7.2.nodaļā.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē (2015. gada 19.martā) iedzīvotāji uzdeva jautājumus par vēja parka “Matīši” un vēja parka “Aloja” (summāro) ietekmi attiecībā uz vides troksni un mirgošanu, šo abu ietekmju izplatības zonām blakus esošajā dzīvojamā apbūvē (viensētās). ņemot vērā iedzīvotāju jautājumus, sagatavots vides trokšņa un mirgošanas summārās (kumulatīvās) ietekmes vērtējums un

¹Burtnieku novada teritorijas plānojums 2012.-2024. gadam

iekļauts Vides pārskata 7.2.nodaļā. Vērtējot pēc summārajām ietekmēm uz vides un zemas frekvences troksni secināts, ka normatīvajos aktos (vides troksnim) un vadlīnijās (zemas frekvences troksnim) noteiktie robežlielumi netiks pārsniegti. Attiecībā uz mirgošanas ietekmes mazināšanu jāievēro TIAN 1.3.5. sadaļā “*Prasības vides risku samazināšanai*” noteiktās prasības.

Enerģētikas un vides aģentūra 2025.gada 09.jūnija atzinumā Nr. 10.3/5/2025 “*Par lokālpārplānojuma vēja parka ierīkošanai Matīšu pagastā, Valmieras novadā Vides pārskatu*” ir secinājusi, ka Lokālpārplānojuma Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tajā ietverti secinājumi par vides problēmām un nepieciešamajiem risinājumiem to novēršanai. Aģentūra ir arī norādījusi, ka īstenojot plānošanas dokumentu, jāņem vērā Aģentūras atzinumā (2.1.9. punktā, 2.2. punktā, 3.4. punktā ar apakšpunktiem, 3.5. punktā ar apakšpunktiem un 6. punktā) un Vides pārskatā norādītais, kā arī ekspertu atzinumus un Lokālpārplānojuma TIAN nosacījumos iekļautās prasības iespējamās ietekmes mazināšanai.

Pirms Lokālpārplānojuma apstiprināšanas Valmieras novada pašvaldībā ir izvērtētas Enerģētikas un vides aģentūras 2025.gada 09.jūnija atzinumā Nr. 10.3/5/2025 iekļautās rekomendācijas un pieņemti sekojoši risinājumi to izpildei:

Enerģētikas un vides aģentūras rekomendācijas ²	Risinājums, komentārs
Aģentūras viedoklis: Atbilstoši Likuma 23. ⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Aģentūra konstatē:	
1. Lokālpārplānojumu Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tajā ietverti secinājumi par vides problēmām un nepieciešamajiem risinājumiem to novēršanai.	Pieņemts zināšanai. Vides pārskata pilnveidošana nav nepieciešama.
2. Plānošanas dokumentu īstenojot, jāņem vērā šajā atzinumā (2.1.9. punktā, 2.2. punktā, 3.4. punktā ar apakšpunktiem, 3.5. punktā ar apakšpunktiem un 6. punktā) un Vides pārskatā norādītais, kā arī ekspertu atzinumus un Lokālpārplānojuma TIAN nosacījumos iekļautās prasības iespējamās ietekmes mazināšanai.	Pieņemts zināšanai. Rekomendācijas ir ieviešamas Lokālpārplānojuma īstenošanas laikā. Lokālpārplānojuma risinājumos izmaiņas nav nepieciešamas.
3. Lai konstatētu Lokālpārplānojumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Izstrādātājam vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2030. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Aģentūrā. Vadoties no labas pārvaldības prakses un lietderības apsvērumiem, Aģentūra rekomendē pašvaldībai izvērtēt iespējas šo monitoringa ziņojumu apvienot ar plašākas apkārtnes, tostarp iekļaujot vēja parka “Aloja” teritoriju, plānošanas monitoringu.	Pieņemts zināšanai. Rekomendācija ieviešama Lokālpārplānojuma īstenošanas laikā – 2030.gadā.
Aģentūra vērš uzmanību, ka Valmieras novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jānodrošina informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Aģentūras atzinums par Vides pārskatu un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jānodrošina izvēlēto risinājuma pamatojums un jānodrošina pasākumu ietekmes monitoringam. Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jānodrošina jāpublicē arī paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.	Pieņemts zināšanai. Pēc Lokālpārplānojuma apstiprināšanas pašvaldības domē atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” sadaļā “VII. Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas” noteiktajai kārtībai tiks sagatavots un publicēts

² Tabulā ietverti Enerģētikas un vides aģentūras secinājumi un rekomendācijas, pilnu 2025.gada 09.jūnija atzinumā Nr. 10.3/5/2025 “*Par lokālpārplānojuma vēja parka ierīkošanai Matīšu pagastā, Valmieras novadā Vides pārskatu*” tekstu skatīt Enerģētikas un vides aģentūras tīmekļa vietnē <https://www.eva.gov.lv/lv/atzinumi>

Enerģētikas un vides aģentūras rekomendācijas ²	Risinājums, komentārs
	informatīvais ziņojums un paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.
Aģentūras atzinuma 2.1.9., 2.2., 3.4., 3.5. un 6. punkti	
2.1.9. Mirgošanas novērtējums veikts pirms Sākotnējā izvērtējuma, konstatējot, ka plānotajā vēja parkā “Matīši” VES modeļa Vestas V162 izvēles gadījumā radītā mirgošanas efekta ietekme var tikt pārsniegta 14 dzīvojamajās ēkās, ņemot vērā sliktākā scenārija metodi ar noteikto robežvērtību – 30 mirgošanas stundas gadā. Aprēķinu rezultāti pēc reālā laika scenārija metodes robežvērtības, kas ir noteikta līdz 8 mirgošanas stundām gadā, var tikt pārsniegta 9 dzīvojamajās ēkās. Izvēloties Vestas V172 modeli, radītā mirgošanas efekta ietekme var tikt pārsniegta 14 dzīvojamajās ēkās (30 mirgošanas stundas gadā ar sliktākā scenārija metodi), savukārt atsaucoties uz reālā laika scenārija noteikto robežvērtību, kas ir 8 mirgošanas stundas gadā, pārsniegums sagaidāms 13 dzīvojamajās ēkās. Kā vienīgais tehniskais risinājums, kas ļauj samazināt mirgošanas efekta ietekmes laiku, ir mirgošanu izraisošo staciju darbības pārtraukšana laika periodos, kad attiecīgā stacija var izraisīt mirgošanu dzīvojamās apbūves teritorijās. Vēja parka “Matīši” ekspluatāciju rekomendēts veikt tā, lai VES radītais mirgošanas efekta ietekmes laiks dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās nepārsniegtu šādas mirgošanas efekta ietekmes robežvērtības: 1) 30 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas pēc sliktākā scenārija metodes; 2) 8 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas atbilstoši reālajam scenārijam un 3) 30 minūtes vienā dienā abu vērtēšanas scenāriju izmantošanas gadījumā.	Mirgošanas efekta ietekmes robežvērtības iekļautas Lokālplānojuma TIAN. Lokālplānojuma īstenošanas laikā ir jānodrošina TIAN noteikto prasību ieviešana.
2.2. Novērtējot sniegto informāciju, Aģentūra secina, ka Vides pārskatā ir iekļauta informācija par esošo vides stāvokli galvenajos ietekmes aspektos, ar ko saistīti Lokālplānojuma attīstības scenāriji kontekstā ar VES attīstību. Savlaicīgi identificējot riskus, iespējams novērtēt, kā ar plānošanas dokumentu vides stāvokli var uzlabot, pasliktināt vai saglabāt esošajā stāvoklī, savlaicīgi novēršot negatīvo ietekmi. Ņemot vērā to, ka pirms Sākotnējā izvērtējuma ir veikta izpēte, Lokālplānojuma risinājumiem paredzētajai darbībai tiek izmantoti tās rezultātā veikti pētījumi, no kā secināms, ka būtiskākā ietekme var būt no VES mirgošanas efekta, līdz ar to, īstenojot Lokālplānojuma risinājumus, nepieciešams ņemt vērā Lokālplānojuma TIAN iestrādātos un ekspertu ieteiktos pasākumus ietekmes mazināšanai. Vienlaikus Aģentūra secina, ka Vides pārskatā informācija sniegta tikai kontekstā ar plānoto VES būvniecību, nevērtējot pārējās ar Lokālplānojuma TIAN pieļaujamās darbības.	Lokālplānojuma TIAN iestrādātie un ekspertu ieteiktie pasākumi ietekmes mazināšanai ir jāievieš Lokālplānojuma īstenošanas laikā. Vides pārskatā sniegta informācija un vērtējums saistībā ar izmaiņām teritorijas izmantošanā, kas var radīt būtisku ietekmi uz vidi.
3.4. VES būvniecības un ekspluatācijas laikā ir ieviešami arī šādas ekspertu rekomendācijas (kuras neattiecas uz TIAN tvērumu, saistītas ar būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādes saskaņošanu, VES darbības nodrošināšanu un monitoringu): 3.4.1. Visus VES torņus aprīkot ar automātiskās apturēšanas iekārtām planētājputnu (dienas plēsīgo putnu un melno stārķu) sadursmju mazināšanai (ornitologu rekomendācija); 3.4.2. Alternatīva rekomendācija migrācijām – novērotāja/u piesaistīšana migrāciju periodos, kas izvērtē nepieciešamību apturēt VES torņu darbību atbilstoši situācijai dabā, šis risinājums gan nav piemērojams diennakts tumšajā laikā, tajā VES darbība apturama kopš saulrieta līdz saullēktam (ornitologu rekomendācija); 3.4.3. Izvēlēties klusāko iespējamo VES tehnoloģisko risinājumu trokšņa piesārņojuma mazināšanai, ja iespējams un ir piemērojams tehniskais risinājums, tad VES radītā trokšņa piesārņojuma	Aģentūras atzinumā norādītās rekomendācijas ciktāl tās attiecas uz Lokālplānojuma TIAN tvērumu iekļautas Lokālplānojuma risinājumos (skatīt teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus), monitoringa pasākumi – Vides pārskata 11.nodaļā. Lokālplānojuma risinājumos izmaiņas nav nepieciešamas. Rekomendācijas ir ieviešamas Lokālplānojuma īstenošanas laikā (būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādē un VES ekspluatācijā), tostarp, plānojot piegādes trajektorijas.

Enerģētikas un vides aģentūras rekomendācijas ²	Risinājums, komentārs
limitēšana, robežās no 35 līdz 60 dB, lai tas nepārsniedz vides ambiente troksni (ornitologu rekomendācija); 3.4.4. Pirms izbūves periodā (pēc gala tehniskā projekta apstiprināšanas) atkārtoti apsekot paredzēto un precizēto infrastruktūras objektu plānojuma teritoriju, it īpaši svarīgi jaunizbūvējamo posmu kontekstā (ornitologu rekomendācija); 3.4.5. Sikspārņu bojāejas samazināšanai nosakāms rotora griešanās iesākšanās ātruma ierobežojums (cut-in rotor speed), atkarībā no pētījuma rezultātiem un konkrētas VES atrašanās vietas ainavā. Jānodrošina VES rotoru apstādināšana no 15. maija līdz 30. septembrim, nosakot sekojošus režīmus: 1) VES Nr. 1, 2, 4 - darbības apturēšana no 15. maija līdz 30. septembrim, kamēr vēja ātrums gondolas augstumā ir 0-6 m/s un gaisa temperatūra pārsniedz 10° C. Apturēšana no saulrieta līdz saullēktam vai maijā, sākot ar 50 minūtēm pēc saulrieta līdz 60 minūtēm pirms saullēkta; jūnijā, jūlijā, augustā sākot ar 20 minūtēm pēc saulrieta līdz 40 minūtēm pirms saullēkta; septembrī, sākot ar 50 minūtēm pēc saulrieta līdz 50 minūtēm pirms saullēkta un 2) VES Nr. 3, 5, 6 – darbības apturēšana no 15. maija līdz 30. septembrim, no saulrieta līdz saullēktam, kamēr vēja ātrums gondolas augstumā ir 0-7 m/s un gaisa temperatūra pārsniedz 6° C (sikspārņu eksperta rekomendācija,); 3.4.6. Ieceres īstenotājs apņemas izvēlēties VES modeļus ar pēc iespējas samazinātu trokšņa un vibrācijas līmeni. Pirmajā gadā VES piemērojami stingri ierobežojumi, kurus mīkstina, pozitīva monitoringa rezultātu gadījumā (sikspārņu eksperta rekomendācija); 3.4.7. Teritorijās pārvaldītājs nodrošina ne mazāk kā divu gadu sikspārņu monitoringu pēc VES darbības uzsākšanas (sikspārņu eksperta rekomendācija). 3.4.8. Lai pārliecinātos par negatīvo ietekmju novēršanas prasību izpildi, projektētājs atrāda un saskaņo Tehniskā projekta ģenerālplānu ar atzinuma autoru vai citu sertificētu sikspārņu sugu aizsardzības jomas ekspertu. Nepieciešamības gadījumā eksperts ir tiesīgs pieprasīt uzrādīt detālāku informāciju (sikspārņu eksperta rekomendācija, ieviešama būvprojektēšanas stadijā); 3.4.9. Seku kompensēšanas pasākumi var tikt piemēroti, atkarībā no pēc uzbūvēšanas monitoringa rezultātiem (sikspārņu eksperta rekomendācija); 3.4.10. Papildus VES vai būtiskas objektu atrašanās vietu maiņas gadījumā nepieciešama atkārtota eksperta piesaiste vai konsultācija, atzinuma daļu koriģēšana vai jauna atzinuma sniegšana. Objektu pārplānošanas gadījumā ņemt vērā DDPS "Ozols" datubāzi. Objektus neplānot uz aizsargājamo sugu atradnēm un biotopu poligoniem, ievērot drošu attālumu no mitrumatkarīgiem biotopiem, paredzēt izbūvējamo objektu transportēšanas iespējas, saglabājot Latvijas tradicionālajai ainavai raksturīgos elementus, rēķināties un paredzēt dabas vērtību saglabāšanu ceļu līkumos un krustojumos (sikspārņu eksperta rekomendācija, ieviešama gadījumā, ja būvprojektēšanas stadijā maina staciju novietojumu); 3.4.11. Jāņem vērā, ka blīvā apauguma struktūra gar nozīmīgajiem ceļiem, piemēram, P16, P15, varētu būt problemātiska VES daļu piegādes procesam pretēji lauku ceļiem, kur ainava ir atvērtāka, kas krietni atvieglotu piegādes organizēšanu. Līdz ar to, plānojot piegādes trajektorijas, ir jāizvērtē un jāizvēlas tādas trases, kas maksimāli samazinātu vajadzību "tīrīt" ceļmalas nepieciešamo piegādes trajektoriju ierīkošanai (ainavu arhitekta rekomendācija); 3.4.12. VES izvietojumam maksimāli izvēlēties lauksaimniecībā izmantojamās zemes, fiziski neskarot meža teritorijas, tādējādi nodrošinoties, ka pēc staciju izbūves esošā teritorija saglabās līdzšinējo funkciju. Ja tas nav iespējams, meža teritorijas	

Enerģētikas un vides aģentūras rekomendācijas ²	Risinājums, komentārs
atmežošana nepieciešamajā apjomā veicama virzienā no ārējās malas uz iekšpusi, neveidojot lauces meža nogabalu iekšienē (ainavu arhitekta rekomendācija); 3.4.13. Ja tiek veikta kardināla staciju pārkārtošana, ieteicams saglabāt izklaidus izvietojuma principu, kāds ir plānots šobrīd, jo regulārs VES izvietojums vizuāli uz skatu atstās spēcīgāku ietekmi (ainavu arhitekta rekomendācija, ieviešama gadījumā, ja būvprojektēšanas stadijā maina staciju novietojumu).	
3.5. Izvērtējot iepriekš minēto, Aģentūra secina, ka Vides pārskatā ir sniegts plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskāko ietekmju novērtējums plānotā vēja parka "Matīši" attīstības kontekstā, izmantojot Sākotnējā izvērtējuma rezultātus, kā arī sniedzot rekomendācijas ietekmes mazināšanai. Tā kā Vides pārskatā informācija sniegta tikai kontekstā ar plānoto VES būvniecību, Aģentūra vērš uzmanību faktoriem, kas ņemami vērā turpmākās teritorijas attīstībā: 3.5.1. Vides pārskatā sniegts vērtējums tikai attiecībā uz konkrēto paredzētās darbības ietekmi, bet ne uz citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, tostarp īstermiņa, vidēji ilgu un ilglaicīgu ietekmi. Lokālpārskats ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, ko pieņem pašvaldība ar saistošajiem noteikumiem, neatkarīgi no tā, vai plānotā vēja parka "Matīši" iecere tiks vai netiks īstenota. 3.5.2. Lokālpārskata risinājumi, atbilstoši plānotajai attīstības iecerei – vēja parka izbūvei, paredz noteikt jaunu indeksētu funkcionālo apakšzonu "Mežu teritorija (M2)" un "Lauksaimniecības teritorija (L2)", kur cita starpā atļauta VES izvietošana. Aģentūra konstatē, ka minētajos funkcionālajos zonējumos ir iekļauti daudzveidīgi teritorijas izmantošanas veidi atbilstoši TIAN nosacījumiem. Funkcionālajā zonējumā "Mežu teritorija (M2)" atbilstoši Lokālpārskata TIAN nosacījumiem kā teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir noteikti: Mežsaimnieciskā izmantošana (21001) un Ārtelpa bez labiekārtojuma (24002), bet teritorijas papildizmantošanas veidi ir: Viensētu apbūve (11004), Tirdzniecības vai pakalpojumu objektu apbūve (12002), Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve (12003), Sporta būvju apbūve (12005), Aizsardzības un drošības iestāžu apbūve (12006), Derīgo izrakteņu ieguve (13004), Inženiertehniskā infrastruktūra (14001), Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): enerģijas ražošanas un energoapgādes uzņēmumu - vēja elektrostacijas un vēja parku apbūve un Lauksaimnieciskā izmantošana (22001). Vienlaikus funkcionālajā zonējumā "Lauksaimniecības teritorija (2)" atbilstoši Lokālpārskata TIAN nosacījumiem kā teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir noteikti: Viensētu apbūve (11004), Lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve (13003), Lauksaimnieciskā izmantošana (22001), Ārtelpa bez labiekārtojuma (24002), Ūdens telpas publiskā izmantošana (24003), bet teritorijas papildizmantošanas veidi ir: Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve (12003), Sporta būvju apbūve (12005), Aizsardzības un drošības iestāžu apbūve (12006), Dzīvnieku aprūpes iestāžu apbūve (12010), Viegglās rūpniecības uzņēmumu apbūve (13001), Derīgo izrakteņu ieguve (13004), Atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (13005), Inženiertehniskā infrastruktūra (14001), Transporta lineārā infrastruktūra (14002), Transporta apkalpojošā infrastruktūra (14003), Noliktavu apbūve (14004), Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006), Mežsaimnieciskā izmantošana (21001) un Ūdenssaimnieciskā izmantošana (23001). Līdz ar to Aģentūras ieskatā vēlams pārskatīt Lokālpārskata TIAN papildizmantošanas veidus vai noteikt TIAN papildus prasības, lai turpmākajā funkcionālajā zonējumā "Mežu teritorija (M2)" un	Lokālpārskatā TIAN ir izstrādāti, ievērojot spēkā esošā Burtnieku novada teritorijas plānojuma nosacījumus, iespēju robežās saglabājot tos nemainīgus un pielāgojot tos MK noteikumu Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” prasībām. Vairums no mežu un lauksaimniecības teritorijās atļautajām izmantošanām spēkā esošajā teritorijas plānojumā un MK noteikumos Nr.240 sakrīt. Lokālpārskata TIAN galvenās un papildizmantošanas veidi plānošanas stadijā ir jau apspriesti ar pašvaldības pārstāvjiem un nolemts TIAN saglabāt plaša spektra papildizmantošanu, kas zemju īpašniekiem dotu elastīgākas izvēles iespējas. Jāuzsver, ka jebkura turpmāka teritorijas izmantošana ir veicama atbilstoši normatīvo aktu un Lokālpārskata TIAN prasībām. Lokālpārskata risinājumus izmaiņas nav nepieciešamas.

Enerģētikas un vides aģentūras rekomendācijas ²	Risinājums, komentārs
“Lauksaimniecības teritorija (L2)” teritoriju izmantošanā nerastos konfliktsituācijas ar zemesgabalu īpašniekiem (viņu iecerēm teritorijas izmantošanā / apsaimniekošanā) un nepalielinātos ietekme uz vidi. 3.5.3. Vienlaikus Aģentūra secina, ja Lokālplānojumā tiek paredzēta tikai tāda teritorijas izmantošana, kas nepieciešama vēja parka attīstības nodrošināšanai, tad jaunā indeksētā funkcionālās zonas “Mežu teritorija” apakšzona (M2) pēc būtības vairs neatbilstīs meža teritoriju izveides nosacījumiem, kas noteikti, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un mežu galveno funkciju – saimniecisko, ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai. Līdzīgi arī jaunās indeksētās funkcionālās zonas “Lauksaimniecības teritorija” apakšzona (L2) neatbilstīs lauksaimniecības teritoriju izveides nosacījumiem, kas noteikti, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes kā resursa, racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem. Vienlaikus jāatzīmē, ka atbilstoši Lokālplānojuma TIAN nosacījumiem energoapgādes uzņēmumu apbūve ir atļauta tikai kā papildizmantotais veids. 3.5.4. Ņemot vērā iepriekš minēto, pašvaldībai turpmākajā teritoriju attīstības plānošanā jāizsver, kādu no attīstības virzieniem pašvaldībā noteikt kā prioritāti, tostarp attiecībā uz alternatīvās enerģijas vai mežsaimniecības un lauksaimniecības darbības attīstību. Savukārt attiecībā uz VES izbūvi uz mežu zemēm ir saistoši likuma “Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likums” 9. panta 1. daļas nosacījumi: “Ja vēja elektrostacijas būvē uz meža zemēm, atmežošanas izraisītās negatīvās sekas kompensē ar apmežošanu.” Līdz ar to ir būtiski pārdomāti izvēlēties VES izbūvei paredzētās teritorijas, tostarp teritorijas plānojumā noteiktajās lauksaimniecības un mežu teritorijās, izvērtēt to turpmākās attīstības iespējas, ņemot vērā pašvaldības konceptuālo ilgtermiņa redzējumu novada teritorijas attīstībai un VES iedzīvotāju tajā, iedzīvotāju (zemes īpašnieku) intereses, kā arī saistošo normatīvo aktu prasības	VES un ar tām saistītās infrastruktūras izbūvei (kā papildizmantotai) ir plānots izmantot tikai nelielu daļu no Lokālplānojuma teritorijas (atmežošanas plānotā tikai aptuveni 7 ha meža), bet pārējā teritorija, ievērojot normatīvo aktu un TIAN prasības, Lokālplānojuma īstenošanas laikā būs izmantojama kā “Mežu teritorija (M2)” un/vai “Lauksaimniecības teritorija (L2)”, kur vēja parka attīstības gadījumā tiks realizēts papildizmantotais veids Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): enerģijas ražošanas un energoapgādes uzņēmumu - vēja elektrostacijas un vēja parku apbūve. TIAN ir noteikta prasības meža atjaunošanai teritorijās, kur veikta koku cirte vai atmežošanas elektrostaciju konstrukciju transportēšanai un uzstādīšanai, bet tās nav funkcionāli nepieciešamas vēja elektrostaciju ekspluatācijai. Pašvaldība plānotās vietas VES vai vēja parku, tostarp, vēja parka “Matīši” attīstībai, pieņemot lēmumu par Lokālplānojuma apstiprināšanu, vērtē kontekstā ar izstrādē esošā teritorijas plānojuma risinājumiem.
6. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai Vides pārskata 11. nodaļā ir ietverta informācija par Noteikumos Nr. 157 noteiktajām prasībām plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai un monitoringa ziņojuma sagatavošanai. Sagatavotāja rekomendējusi Lokālplānojuma risinājumus plānotā vēja parka attīstības uzraudzībai un / vai VES darbības faktiskās ietekmes novērtēšanai izmantot ieteikumus monitoringa pasākumiem un rādītājiem, kas ir iekļauti sertificēto ekspertu atzinumos, tostarp ornitologu un zīdītāju grupu – sikspārņu ekspertu ieteikumi monitoringam (skatīt Vides pārskata 11. nodaļu). Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, detalizēta sikspārņu faunas monitoringa programma un putnu faunas monitoringa programma ir izstrādājama pirms būvdarbu uzsākšanas, bet pēc galīgā turbīnas novietojuma un modeļa izvēles. Izstrādātā monitoringa programma ir jāsapasme ar Dabas aizsardzības pārvaldi. Ņemot vērā, to, ka ekspluatācijas laikā, balstoties uz monitoringa rezultātiem var iegūt informāciju, kas apliecina negatīvu ietekmi uz konkrētu putnu vai sikspārņu sugām vai to grupām, vēja parka darbības laikā var tikt pārskatīts staciju darbināšanas režīms vai ieviesti citi pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai, kā arī, ja nepieciešams, saskaņojot ar Dabas	Rekomendācija ieviešama Lokālplānojuma īstenošanas laikā. Lokālplānojuma risinājumos izmaiņas nav nepieciešamas.

Enerģētikas un vides aģentūras rekomendācijas ²	Risinājums, komentārs
aizsardzības pārvaldi, precizēta monitoringa programma. Tā kā Lokālplānojuma teritorija ir neliela, tad Vides pārskata Sagatavotājas ieskatā šī Lokālplānojuma ieviešanas novērtējums ir apvienojams ar teritorijas plānojuma monitoringa ziņojumu un / vai citu pašvaldībā izstrādāto lokālplānojumu monitoringa ziņojumiem.	

Pieņemtā plānošanas dokumenta pamatojums

Lokālplānojuma alternatīvo risinājumu pamatošana ir veikta jau pirms plānošanas procesa uzsākšanas un Sākotnējā izvērtējuma veikšanas. Izstrādājot vēja parka attīstības ieceri un ņemot vērā teritorijas izpētes rezultātus, izvērtētas šādas alternatīvas:

1. VES novietojuma alternatīvas. Pirms iesnieguma Sākotnējam izvērtējumam VES “Matīši” izbūvei ir sagatavoti ekspertu atzinumi (biotopi, vaskulārie augi, ornitofauna, sikspārņu fauna) ar ietekmes vērtējumiem 8 VES (Paskaidrojuma raksta pielikums “Izpētes”): M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7 un M8. Ņemot vērā sertificēta eksperta par zīdītāju grupu sikspārņi un sertificēta ainavu arhitekta vērtējumu un secinājumus par salīdzinoši negatīvu ietekmi (vizuālā ietekme, atrodas vietās ar intensīvākiem sikspārņu pārlidojumiem u.c.), no tālākas attīstības izslēgta stacijas M7, M8 un M3. Savukārt stacija M5 izslēgta un koriģēts plānotās stacijas M6 novietojums, lai VES izvietojumu iespējami attālinātu no biotopiem, kuriem jānodrošina netraucēts hidroloģiskais režīms. Tādējādi, samazināts plānoto VES skaits par 4 stacijām, turpmākai attīstībai izvēloties četras stacijas: M1, M2, M4 un M6, jo to sagaidāmā ietekme uz vidi ir iespējami mazāka.
2. Tehnoloģisko risinājumu alternatīvas. Pirms Sākotnējā izvērtējuma izvērtēts divu VES modeļu radītais troksnis un mirgošanas ietekme: Vestas V162-7.2 MW, kura nominālā ražošanas jauda sasniedz 6,2 MW, un Vestas V172-7.2 MW, kura nominālā ražošanas jauda sasniedz 7,2 MW. Novērtējumu rezultātā secināts, ka attiecībā uz: 1) vides troksni pēc VES izbūves abu alternatīvu gadījumā netiks pārsniegti vides trokšņa robežlielumi; 2) zemas frekvences troksni, izbūvējot VES modeļus Vestas V162-6.2 MW uz 166 m augsta masta un Vestas V172-7.2 MW uz 175 m augsta masta, nav paredzams, ka varētu tikt pārsniegts Dānijā noteiktais zemas frekvences trokšņa robežlielums 20 dB pie vēja ātruma 6 m/s un 8 m/s (10 m augstumā virs zemes) tuvumā esošajās dzīvojamās ēkās; 3) mirgošanu, novērtējot abas tehnoloģiskās alternatīvas, secināts, ka abi izvēlētie modeļi aprēķinu rezultātos būtiski neatšķiras. Tas skaidrojams ar to, ka abos modeļu izvēles gadījumos, mirgošanas efekta ietekme potenciāli aprēķināta no visām plānotajām VES. Secināts, ka abu alternatīvu gadījumā VES ekspluatācijas laikā ir jāveic ietekmi mazinošie pasākumi – mirgošanu izraisošo staciju darbības pārtraukšana laika periodos, kad attiecīgā stacija var izraisīt mirgošanu dzīvojamās apbūves teritorijās (prasības mirgošanas kontrolei un uzraudzībai ir iekļautas TIAN).

Ņemot vērā iepriekšminēto, turpmākai attīstībai izvēlēts modelis Vestas V172-7.2 MW, kura nominālā ražošanas jauda sasniedz 7,2 MW. Tomēr, ņemot vērā VES straujo attīstību, darbības ierosinātais neizslēdz iespēju, ka vēja parkā varētu tikt uzstādītas arī jaunākas paaudzes VES ar līdzvērtīgiem vai labākiem raksturlielumiem, tomēr tajā pašā laikā ar lielāku ražošanas jaudu.

Pasākumi plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa veikšanai

Atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras 2025.gada 09.jūnija atzinumā Nr. 10.3/5/2025 “*Par lokālplānojuma vēja parka ierīkošanai Matīšu pagastā, Valmieras novadā Vides pārskatu*” noteiktajam, lai konstatētu Lokālplānojumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, pašvaldībai vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2030. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Aģentūrā. Vadoties no labas pārvaldības prakses un lietderības apsvērumiem, Aģentūra rekomendē pašvaldībai izvērtēt iespējas šo monitoringa ziņojumu apvienot ar plašākas apkārtnes, tostarp iekļaujot vēja parka “Aloja” teritoriju, plānošanas monitoringu.